

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 1T/53/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117010806
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Moravcová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2021:1117010806.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Marty Hirešovej a prísediacich Ladislava Potoczkeho a Janky Kotljarevskej, v trestnej veci obžalovaného W. G., trestne stíhaného pre pokračovací zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 1 ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i), písm. j) Tr. zák., na hlavnom pojednávaní konanom v Bratislave dňa 13.10.2021 takto

rozhodol:

obžalovaný:

W. G. nar. XX.XX.XXXX v W., trvale bytom B.. O.. L. XX/XX, W.,
vo väzbe ÚVV a ÚVTOS Bratislava od 17.07.2009 do 09.02.2010;

sa uznáva za vinného, že

1. spoločne s V. M. a s doposiaľ nestotožneným cudzincom, dodávateľom migrantov z Ukrajiny zvaným tiež „Andrej“, zorganizovali nelegálny prevoz migrantov tak, že podľa požiadaviek Andreja, W. G. zabezpečil prostredníctvom L. N. vodiča V. Š., ktorý následne dňa 31.10.2007 v čase okolo 18,30 hod. na autobusovej zastávke pri nákupnom stredisku TESCO v Bratislave na Zlatých Pieskoch umožnil nastúpiť trom štátnym príslušníčkam Ukrajinskej republiky, dvom osobám ženského pohlavia a jednej osobe mužského pohlavia bez bližšie neurčenej totožnosti, do priestoru kabíny zapožičaného osobného motorového vozidla továrenskej značky Škoda Octavia, evidenčné číslo E., tmavomodrej metalízy, ktorého majiteľom je súkromný podnikateľ, živnostník s obchodným názvom R.. Y. Q. M.-H., IČO: XXXXXXXX, so sídlom Ž. - Z., ul. Z. Č..XXXX/XX, s predmetom podnikania - požičovňa motorových vozidiel a príviesných vozíkov. Migrantom pri tenisových kurtoch na Zlatých Pieskoch kázal nastúpiť do batožinového priestoru predmetného osobného motorového vozidla a takto skryte bez dokladov potrebných na vycestovanie zo SR ich 31.10.2007 v čase okolo 19,00 hod. nelegálne previezol z územia Slovenskej republiky do Rakúska cez cestný hraničný prechod Bratislava Petržalka - Berg, pričom počas celej cesty od naloženia migrantov až po ich zdarný nelegálny prechod hranicou bol sprevádzaný L. N., pohybujúcim sa na doposiaľ nestotožnenom osobnom vozidle. Následne za hraničným priechodom na V. Š. už čakal V.I. M., ktorý si k nemu prisadol, cudzinci si presadli do priestoru kabíny a takto spoločne ich zaviezli až do bližšie neurčeného miesta blízko Viedne, kde cudzincov vysadili a za takto vykonanú prácu bola W. G. od Andreja sľúbená odmena v nezistenej výške, z ktorej mal G. vyplatiť odmenu V. M., L. N. a V. Š. v presne nezistenej výške;

2. spoločne s V. M. a s doposiaľ nestotožneným cudzincom, dodávateľom migrantov z Ukrajiny zvaným tiež „Andrej“ zorganizovali nelegálny prevoz migrantov tak, že W. G. podľa požiadaviek Andreja zabezpečil prostredníctvom W. O. vodiča V. Š., ktorý následne dňa 1.11.2007 v čase okolo 18,00 hod. na autobusovej zastávke pri nákupnom stredisku Lidl v Bratislave umožnil nastúpiť dvom štátnym príslušníčkam Ukrajinskej republiky do batožinového priestoru zapožičaného osobného motorového vozidla továrenskej značky Renault Clio Thalia, evidenčné číslo B., červenej farby, ktorého majiteľom je súkromný podnikateľ, živnostník s obchodným názvom L. E. - GOLDWIN, IČO: 35 415 398, so sídlom

Poprad, Y. M. XXXX/XX, s predmetom podnikania - prenájom motorových vozidiel. Migrantov takto skryte bez dokladov potrebných na vycestovanie zo SR dňa 1.11.2007 v čase o 18,30 hod. nelegálne previezol z územia Slovenskej republiky do Rakúska cez cestný hraničný prechod Bratislava Petržalka - Berg do bližšie neurčeného miesta blízko Viedne, kde cudzincov vysadili, pričom počas celej cesty od naloženia migrantov až po ich zdarný nelegálny prechod hranicou bol sprevádzaný W. O. a W. N., ktorí sa pohybovali na doposiaľ nestotožnenom osobnom vozidle a za takto vykonanú prácu bola od Andreja W. G. sľúbená odmena v nezistenej výške, z ktorej mal W. G. vyplatiť odmenu V. Š., V. M., W. O. a W. N. v presne nezistenej výške;

3. spoločne s V. M. a s doposiaľ nestotožneným cudzincom, dodávateľom migrantov z Moldavska zvaným „Vilo“ zorganizovali nelegálny prevoz migrantov tak, že podľa požiadaviek „Vila“ zabezpečil W. G., prostredníctvom W. O. vodiča V. Š., ktorý dňa 2.11.2007 v popoludňajších hodinách na presne nezistenej autobusovej zastávke v Bratislave umožnil nastúpiť dvom štátnym príslušníčkam Ukrajinskej republiky menom I. L., nar. 7.3.1965 a M. Q., nar. 24.9.1977 do priestoru kabíny zapožičaného osobného motorového vozidla továrenskej značky Renault Clio Thalia, evidenčné číslo B., červenej farby, ktorého majiteľom je súkromný podnikateľ, živnostník s obchodným názvom L. E. - Q., IČO: XX XXX XXX, so sídlom B., Y. M. XXXX/XX, s predmetom podnikania - prenájom osobných motorových vozidiel. Následne na doposiaľ nezistenom mieste kázal cudzinkám nastúpiť do batožinového priestoru predmetného osobného motorového vozidla a takto skryte bez dokladov potrebných na vycestovanie zo SR sa ich snažil nelegálne previesť z územia Slovenskej republiky do Rakúska cez cestný hraničný prechod Bratislava Petržalka - Berg, pričom bol pri výkone hraničnej kontroly dňa 2.11.2007 v čase o 18,50 hod. zadržaný po tom, ako bol vyzvaný na otvorenie batožinového priestoru motorového vozidla, ktoré sám riadil. Počas celej cesty od naloženia migrantov až po ich nezdarný nelegálny prechod hranicou bol sprevádzaný W. O. a W. N.R., ktorí sa pohybovali na doposiaľ nestotožnenom osobnom vozidle a za takto vykonanú prácu bola W. G., V. M., W. O., W. N.R. a V. Š. sľúbená odmena v presne nezistenej výške;

4. spoločne s V. M. a s doposiaľ nestotožneným cudzincom, dodávateľom migrantov z Moldavska zvaným „Vilo“ zorganizovali nelegálny prevoz migrantov tak, že podľa požiadaviek „Vila“ W. G. zabezpečil prostredníctvom L. N. vodiča V. Š., ktorý dňa 2.11.2007 v čase okolo 17,30 hod. na autobusovej zastávke pri nákupnom stredisku Avion v Bratislave umožnil nastúpiť trom štátnym príslušníčkam Ukrajinskej republiky menom B. B., nar. XX.X.XXXX, F. N., nar. XX.X.XXXX a E. Z., nar. XX.X.XXXX do priestoru kabíny zapožičaného osobného motorového vozidla továrenskej značky Škoda Octavia, evidenčné číslo E., tmavomodrej metalízy, ktorého majiteľom je súkromný podnikateľ, živnostník s obchodným názvom R. Y. Q. M.-H., IČO: XXXXXXXX, so sídlom Ž. - Z., ul. Z. Č. XXXX/XX, s predmetom podnikania - požičovňa motorových vozidiel a príviesných vozíkov. Následne pri tenisových kurtoch na Zlatých Pieskoch kázal cudzinkám nastúpiť do batožinového priestoru predmetného osobného motorového vozidla a takto skryte bez dokladov potrebných na vycestovanie zo SR sa ich snažil nelegálne previesť z územia Slovenskej republiky do Rakúska cez cestný hraničný prechod Bratislava Petržalka - Berg, pričom bol pri výkone hraničnej kontroly dňa 2.11.2007 v čase o 18,50 hod. zadržaný po tom, ako bol vyzvaný na otvorenie batožinového priestoru motorového vozidla, ktoré sám riadil. Počas celej cesty od naloženia migrantov až po ich nezdarný nelegálny prechod hranicou bol sprevádzaný L. N., pohybujúcim sa na doposiaľ nestotožnenom osobnom vozidle a za takto vykonanú prácu bola W. G., V. M., L. N., V. Š. sľúbená odmena v presne nezistenej výške;

t e d a

pre osobu, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky alebo osobou s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, organizoval nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky, alebo také konanie umožnil a pomáhal v ňom, pričom tento čin spáchal závažnejším spôsobom konania - ako člen organizovanej skupiny a na viacerých osobách;

č í m s p á c h a l

pokračovací zločin prevádzacstva podľa § 355 odsek 1, odsek 3 písmeno d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno i), písmeno j) Trestného zákona.

Za to sa
o d s u d z u j e

Podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák. sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd ruší výrok o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Martin zo dňa 08.10.2010, sp.zn. 13T 138/2010, právoplatný dňa 26.10.2010, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

o d ô v o d n e n i e :

Trestné konanie proti obžalovanému W. G. a spol. pre pokračovací zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a), písm. d) Tr. zák. a iné, je na Okresnom súde Bratislava I vedené na podklade obžaloby Krajskej prokuratúry Bratislava zo dňa 30.05.2011, sp.zn. 1Kv 108/07. Trestná vec bola pôvodne vedená na tunajšom súde pod sp.zn. 1T 39/2011, kde bola právoplatne skončená trestným rozkazom vo vzťahu k obvineným W. O., W. M., V. W., V. Š., V. Š., W. N., L. N., W. Y., V. L., X. H., F. O., O. Z. a Ľ. Z.. Uznesením zo dňa 21.05.2015 boli podľa § 21 ods. 1 Tr. por. obvinení V. M., B. J. F. W. G. vylúčení na samostatné konanie. Ďalej bola táto vylúčená vec na tunajšom súde vedená pod sp.zn. 1T 30/2015, pričom rozsudkom zo dňa 26.06.2017 bola právoplatne skončená vo vzťahu k obž. V.I. M. a obž. B. J., s tým, že obž. W. G. bol uznesením podľa § 21 ods. 1 Tr. por. vylúčený na samostatné konanie. Následne bola táto trestná vec vedená pod sp.zn. 1T 53/2017.

Hlavné pojednávanie súd vykonal v neprítomnosti obžalovaného, keďže mal za to, že vec bolo možné spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez jeho prítomnosti, obžaloba mu bola riadne doručená (č.l. 3189), obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný, mal možnosť vyjadriť sa ku skutku, ktorý je predmetom obžaloby, boli dodržané ustanovenia o vyšetrowaní, bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrowania a taktiež bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený, pričom obžalovaný pri svojom výsluchu v rámci realizácie príkazu na zatknutie dal výslovný súhlas na konanie v jeho neprítomnosti (č.l. 3189).

Na hlavnom pojednávaní bolo vykonané dokazovanie prečítaním výpovede obvineného W. G. z prípravného konania podľa § 258 ods. 4 Tr. por. (č.l. 313-318, 319-321, 326-328), výsluchom svedkov: W. O., R. Y. Q., B. I., L. E., B. Z., L. N., L. H., V. M., V. Š., W. N., na základe EVP bol prostredníctvom telemostu vykonaný výsluch svedka V. Š.; postupom podľa § 263 ods. 1, ods. 2 Tr. por. boli prečítané výpovede svedkov: I. L. (č.l. 527-529), M. Q. (č.l. 530-532), B. B. (č.l. 543-545), F. N. (č.l. 547-549) a E. Z. (č.l. 551-553); podľa § 268 ods. 2 Tr. por. bol prečítaný znalecký posudok W. V. Z. (č.l. 3108-3131) a postupom podľa § 269 Tr. por. sa súd oboznámil aj s relevantnými listinnými dôkazmi, ktoré boli prečítané.

K výroku o vine

Z výpovede obvineného W. G. vyplýva, že spáchanie skutku poprel s tým, že na prevádzachstve sa nepodieľal a nevie prečo tam figuruje jeho meno, zo spoluobvinených pozná iba O., N., M., Š., z videnia M.. Okrem iného uviedol, že jeho trestné stíhanie v Maďarsku s touto vecou nesúvisí, on zobral iba stopárov na čerpadle, nevedel, že sú migranti. Pri ďalšom výsluchu uviedol, že M. je jeho bývalý švagor a chce sa mu iba pomstiť za brata, poprel, že by sa niekedy počas rokov 2007 - 2008 stretol s J. alebo O., pričom M. osobne nepozná a nevyplácal mu žiadne peniaze, u svokra videl Š., ale nepozná ho. Ďalej uviedol, že v uvedenom období používal Hyundai (pohrebné vozidlo).

Svedok V. M. vypovedal, že skutky, za ktoré bol aj on sám odsúdený, sú pravda, pričom s odstupom času si už na všetky detaily ohľadne toho nepamätá. Uviedol, že G. pozná dlhšiu dobu, je to jeho bývalý sused, naposledy boli v kontakte asi v roku 2007. Uviedol, že v tom čase bol na dne a „bezdomovec“ a oslovil ho G., či by nechcel robotu, neskôr z toho vyšlo, že ide o prevádzčačstvo, dal sa na to nahovoriť, lebo v tom čase bol v ťažkej situácii. Išlo o viaceré prípady (asi 10x za rok 2007), G. v tom čase býval v okolí Senca/Trnavy, vtedy mal za ženu terajšiu pani J. a mal pod sebou viacero ľudí. Svedok vypovedal, že Trusko mu povedal kde má čakať a na to určené miesto vždy prišli nejakí cudzinci, nastúpili si do auta, a on potom autom chcel prejsť cez hranicu do Rakúska. Úloha G. spočívala v tom, že mu oznamoval miesto (väčšinou cez SMS) kde mal ľudí vyzdvihnúť - bolo to dohodnuté lebo oni tam vždy čakali; tiež mu oznamoval, že či hranicu kontrolujú, teda či môže prejsť. Svedok sa vyjadril aj ku konkrétnym prevozom v zmysle, že niekedy sa stalo, že na hraniciach boli policajti, ktorí kontrolovali a otvárali kufre, preto ho G. informoval a museli to odložiť, zároveň mu oznámil nový termín, pričom sa vyjadril, že vždy prešiel a nestalo sa mu, že by bol na hranici s cudzincami v kufri zastavený policajtmi, previezol ich možno 4-5x cez hranicu, vždy dvoch cudzincov v kufri. Ďalej svedok aj detailnejšie popísal priebeh samotných prevozov - teda že keď mal G. nejakých cudzincov na prevoz, tak mu zavolať, niekedy napísal, že je robota, G. to nazýval metaforicky - „že sú nejaké kukurice na sklade“, pričom mu to dal vedieť zhruba deň vopred. Svedok vypovedal, že G. vymyslel, aby chodil na aute z požičovne, avšak keďže on nemal vtedy vodičský preukaz, tak G. v požičovni v Žiline u p. Q., zabezpečil na niekoho vybratie auta (svedok uviedol, že niekedy aj na jeho mamu), pričom on na tomto požičanom aute (väčšinou Octavie), ktoré sa špeciálne nijak neupravovalo, išiel Bratislavu, kde pri obchodných centrách v Bratislave, napr. na Zlatých pieskoch, nastúpili migranti do kabíny vozidla, on sa s nimi nerozprával, pričom oni navzájom medzi sebou zväčša rozprávali po rusky, a po čase - tesne pred hranicou, si počas jazdy cez zadné sedadlá prešli do kufra, pričom keď prešli cez hranicu, po cca 3 minútach si zas prešli z kufra cez sedačky do kabíny, teda nezastavoval kvôli tomu, vždy si prešli počas jazdy. Svedok vypovedal, že takto to robiť odporúčal G., ktorý autom cez hranicu prešiel pred ním cca 2-5 minút. Skutočnosť, že je hranica voľná, mu oznamoval G. prázdnu SMS, čo bolo znamenie, že môže prejsť, SMS s nejakým znakom znamenala, že nemá chodiť, že to nie je bezpečné. Ďalej svedok vypovedal, že prevozy robili takticky v chladných mesiacoch, pretože keď bola zima policajti nezvykli stávať vonku, s tým, že on prevádzal zväčša skoro ráno, ale jazdili aj iní vodiči poobede. Svedok tiež vypovedal, že po prevoze G. poslal prázdnu SMS, čo znamenalo, že prevoz bol úspešný, že sa to podarilo, G. na SMS nezvykol nijak reagovať. Ľudí vykladal vždy v Hainburgu, niekde v okolí Billy, a potom išiel domov. Za uvedenú robotu mu G. sľuboval 100,-€ za jedného, ale zväčša mu dával na naftu a diaľničnú známku, ostatné sľúbené peniaze sa vykrúcal vyplatiť, že mu niekto dlží, že momentálne nemá, preto s tým on skončil a rozišli sa. Na otázku prokurátorky, aká bola v celej hierarchii tejto skupiny úloha obžalovaného G., resp. aké činnosti práve on vykonával, svedok uviedol, že G. bol zo Slovákov na najvyššom poste, zabezpečoval bezpečnosť, teda aby nič nezlyhalo, bol tiež v kontakte s Ukrajincami alebo Rusmi, s ktorými to dohadoval, často s niekým telefonoval po rusky, ale jemu nehovoril ako to vybavuje, ani koľko má za prevoz jednotlivých migrantov, s tým, že jemu vždy zaplatil náklady, teda benzín, požičovňu. Svedok tiež vypovedal, že v rámci týchto prevozov G. komunikoval aj s N. a O., ktorí mu určite pomáhali, boli zohratí, poznali sa všetci z Martina. Svedok uviedol, že on sa s nimi navzájom nejako nestýkal, vedeli o sebe, mali obdobnú úlohu, boli tiež vodiči.

Z výpovede svedka V. Š. súd zistil, že bol odsúdený za prevádzčačstvo, pričom si pamätá k tomu toľko, že N. ho kontaktoval cez SMS, že budú čakať nejakí ľudia na zastávke, že ich treba vyzdvihnúť a previezť do Viedne. Uviedol tiež, že ho chytili na hraniciach za Petržalkou. Ďalej svedok vypovedal, že G. pozná - zoznámili sa v rámci tejto trestnej činnosti, predstavil mu ho M. ako osobu, ktorá mu môže dať zarobiť keďže bol v zlej finančnej situácii, pričom až keď sa stretli sa dozvedel o čo sa jedná - mal ísť do Bratislavy a podľa pokynu v SMS naložiť ľudí a počkať na signál, previesť ľudí cez hranicu. G. ho teda oslovil, či bude vodičom, resp. kontrolovať či na hranici nekontrolujú policajti a tiež sa informoval, či ešte nepozná niekoho ďalšieho, kto by mohol voziť cudzincov cez hranice. Svedok vypovedal, že to prebiehalo spôsobom, že G. aj M. posielali SMS N., ktorý ich poslal jemu a ďalším, pričom on nemal prehľad kto všetko jazdí. Podľa pokynu zo SMS išiel autom na tam uvedené miesto, naložil tam ľudí (zväčša dvoch-troch cudzincov), ktorí čakali s Ukrajinkou. Auto bolo z požičovne v Žiline, ktorú odporučil M. alebo G., avšak nebolo v nej nič dohodnuté, malo sa jednáť o auto s väčším kufrom, tak požičal Octaviu na svoje meno, zaplatil peniazmi, ktoré mu dal N.. Cudzinci si do auta nastúpili dobrovoľne, zašiel ďalej, kde neboli ľudia, otvoril kufr a oni si tam vliezli, zavrel a potom niekde v Petržalke čakal na signál - prázdna SMS znamenala, že môže ísť. M. aj G. už vedeli, že okolo šiestej sa na hranici menia služby, že nebudú veľa kontrolovať, mal teda čakať na znamenie, t.j. prázdnu SMS, resp. ak by

dostal inú SMS mal sa otočiť a vrátiť ľudí kde ich naložil. Svedok uviedol, že dostal 2x signál prázdnej SMS, pričom keď prešiel cez hranice, ľudia si presadli z kufra do kabíny vozidla. Vypovedal, že takto išiel dvakrát, raz prešiel, druhýkrát ho chytili. Ohľadom tejto činnosti sa po zoznámení s G. už osobne nestretávali a nejednali, pokyny mu chodili od G. cez SMS - napísal kde čakajú tí ľudia, pričom on v rámci tejto činnosti prišiel do styku s ním a ešte so M. a N.. G. mu aj sľuboval odmenu - cca 100,-€ za prevezenie 1 osoby, koľko brali oni nevedel uviesť. Svedok vypovedal, že z jeho pohľadu G., ktorý mal kontakty na Ukrajincov, čo vozili cudzincov na SR, akoby mal ľudí s ktorými to ďalej organizoval a dával im pokyny, pričom obdobnú úlohu v tejto hierarchii mal aj M..

Svedok L. N. vypovedal, že vie, že sa G. zaoberal nekalými vecami, ohľadom prevádzachstva, pričom na istú dobu do toho zatiahol aj jeho - zhruba v roku 2007 ho oslovil, či by vedel zohnať nejakých ľudí, ktorí by mohli prepašovať cudzincov do Rakúska, pričom on súhlasil, preto mu G. porozprával detaily, teda akým spôsobom by to prebehlo, t.j. že ľudia by sa za peniaze prepašovali v batožinovom priestore auta do Rakúska, podrobnosti kto, kedy a za koľko nehovoril, tieto záležitosti riešil priamo G. so M.. Vypovedal, že s požiadavkou zabezpečiť šoférov ho G. oslovil asi 2x, na jeho žiadosť mal teda zohnať šoférov, ktorí prevezú nelegálnych utečencov cez hranice. Svedok vypovedal, že na prácu oslovil p. Z. a Š., ktorých poznal a veril im, tiež vedel, že potrebujú peniaze, jemu za to bola vyplatená odmena, avšak nie priamo do ruky, ale na dohodnutom mieste mal nechať odparkované auto s pootvoreným oknom, do ktorého dal niekto peniaze, ktoré boli aj na zabezpečenie šoférov; bral to ako prilepšenie k zamestnaniu, doplnil, že mu možno raz za toto sprostredkovanie dal osobne G. asi 300,-€. Svedok sa nevedel vyjadriť, ako boli vyplácaní šoféri, on im peniaze nedával, nevedel ani koľkokrát išli. Ďalej uviedol, že vždy išli aj sprievodné vozidlá, podrobnosti o počte migrantov nevedel, maximálne mu G. povedal, kam a v akom čase sa majú šoféri dostaviť, pričom on tieto informácie posunul Z. a Š., s tým, že on sa bol možno raz pozrieť s nimi na hranice ako to prebieha. Svedok sa tiež vyjadril, že Z. bol v tejto súvislosti aj zadržaný na hraniciach, podľa neho sa G. touto činnosťou zaoberal dlhšie, spolu väčšinu riešili tieto veci cez telefón alebo cez SMS. Svedok tiež vypovedal, že raz na G. požiadanie vybral na svoje meno vozidlo Škoda z požičovne v Žiline, G. mu dal na auto aj zálohu, pričom on na ňom nejazdil a po cca 2 dňoch ho vrátil, nevedel na čo ho G. potrebuje, neskôr mu už bolo zrejmé, že bolo použité na prevoz migrantov.

Z výpovede svedka B. Z. súd zistil, že je dlhšie roky kamarát s L. N., ktorý ho aj do tejto kauzy zatiahol, bolo to asi 13-14 rokov dozadu, on mu navrhol prevoz ľudí cez hranice za finančnú odmenu, pričom dátumy a peniaze riešil N. s ďalšími ľuďmi, s ktorými on vôbec neprišiel do styku. Svedok vypovedal, že predpokladá, že N. komunikoval priamo M. G. ktorý bol do toho tiež zapojený, ale s určitosťou sa v tomto smere nevyjadril, detaily nevedel. Svedok sa vyjadril, že asi 3x ho kontaktoval N., ktorý s ním dohodol peniaze aj miesto, s ostatnými sa priamo nestretol. Vypovedal tiež, že pozná Š., M., G. a meno H., ktorý sa raz s nimi v aute zúčastnil prevozu, osobne sa s menovanými nestýkali. Svedok sa tiež vyjadril, že podľa jeho názoru by to neoficiálne nazval tak, že G. bol šéf a M. jeho zástupca, s tým, že on sa bližšie o to nezaujímal. K osobe G. doplnil, že ho poznal ako taxikára z Martina.

Z výpovede svedka W. N. súd zistil, že bol odsúdený za prevádzachstvo, pričom k tejto trestnej činnosti sa dostal cez W. O. a V. W., oslovili ho, či si nechce zarobiť, povedali mu to tak, že bude pomáhať ľuďom k lepšiemu životu, ale obsah toho bol, že bolo treba ľudí previezť cez hranice Svoju úlohu v danej veci svedok zhodnotil v zmysle, že bol iba bábkou, nemal z toho žiadne peniaze, preto s nimi skončil. Svedok vypovedal, že on autom z požičovne - asi Fábria, ktoré už bolo nachystané buď na pokyn G. alebo W. a (kľúče od auta boli na kolesách), ktoré prevzal na Zlatých Pieskoch, išiel na hranice, kde ho kontrolovali policajti a v kufri našli 2 osoby. Svedok tiež uviedol, že šéfmi mali byť W. G. a V. W., ktorí mu cez SMS dávali pokyn, či môže prejsť cez hranicu - napr. „večera spravená“. Svedok sa vyjadril, že v tejto veci figurovalo viac ľudí, pamätá si O., G. a Š., ale s G. to nikdy osobne neriešil, stretli sa možno raz v živote, v detstve bývali na jednom sídlisku.

Z výpovede svedka W. O. vyplýva, že bol vo veci prevádzachstva odsúdený, pričom uviedol, že pozná N. a z videnia možno Š., s G. ani s ostatnými z partie už nie je v kontakte. Vypovedal, že je možné, že počas obdobia 2007 chodieval do Viedne na nákupy, mal tam aj známeho, chodieval autom aj vlakom cca raz za dva-tri týždne. S odstupom času si nepamätal na žiadne detaily, k tej minulosti sa už nevracia, zároveň uviedol, že skutky za ktoré bol právoplatne odsúdený sa stali, zopakoval, že z tej skupiny pozná ešte M.; tiež vypovedal, že má vedomosť o tom, že N., M. a G. mali spojitosť, resp. boli zapojení do prevádzachovania migrantov cez hranicu do Rakúska, avšak bližšie to nevedel konkretizovať s tým, že jeho mal do toho namočiť M., ktorý o tejto veci rozprával, o konkrétnych úlohách G. v tejto veci nevedel.

Z výpovede V. Š. súd zistil, že G. nepozná a N. je jeho bývalý kamarát, ktorého sa pýtal, či nemá pre neho nejakú robotu, čo mohlo byť približne na jeseň 2007. N. mu povedal, že niečo má, že sa jedná o prevádzčačstvo, on všetko zariadi a svedok iba na aute príde na miesto, ktoré mu pošle cez SMS. Svedok teda autom, ktoré bolo z požičovne (asi Renault Thalia), prišiel do Bratislavy, kde čakali asi 2 ľudia, títo nasadli do kabíny a následne, niekde pred hranicou, prešli do kufra cez zadné sedačky, s tým, že ich mal previesť cez hranicu do Rakúska. Svedok vypovedal, že on ani nevedel konkrétne kam pôjde, bol s N. dohodnutý tak, že za hranicou ho on bude čakať na aute a pôjde za ním, ale na hranici ho chytili. Ďalej sa svedok vyjadril, že okrem N. a tých cudzincov v rámci tohto neprišiel do styku s nikým iným, pričom komunikoval iba s N., ktorý určite riešil túto vec s ďalšími, ale on žiadne podrobnosti nevie.

Svedok R.. Y. Q. vypovedal, že počas rokov 1999 až 2015 podnikal v oblasti prenájmu vozidiel, mal viac vozidiel - jedno z nich (tmavomodrá Škoda Octavia) bolo použité na nelegálny prevoz migrantov, auto bolo zadržané v Taliansku. Svedok si nespomenul komu toto vozidlo požičal, ale ten človek bol asi z Martina, pričom osoby M., Š., G. nepozná. Pri vysvetľovaní rozporov svedok uviedol, že sa pridržiava výpovede z prípravného konania, teda že podľa nájmovej zmluvy prenajal vozidlo Škoda Octavia ZA XXXDE V. Š. z Martina, ktorý za prenájom riadne zaplatil.

Svedok L. E. uviedol, že sa živil prenájomom vozidiel v rokoch 2000 až 2010, pričom jedno vozidlo bolo zadržané na hraničnom priechode s Rakúskom, bolo to viac ako 10 rokov dozadu, nevedel už uviesť osobu ktorej ho prenajal, ale keďže mu ho zákazník načas nevrátil, kontaktoval ho telefonicky a ten mu povedal, že vozidlo bolo zadržané na hranici s tým, že v kufri boli asi 2 ženy, následne si bol pre auto v Bratislave a aj policajti mu potvrdili, že tam boli migranti. Svedok spresnil, že sa jednalo o vozidlo Renault Thalia, s iným vozidlom problémy nemal, pričom osoby Š. a G. nepozná. V rámci odstraňovania rozporov sa svedok pridržiava výpovede z prípravného konania, teda že vozidlo Renault Thalia B. bolo na základe zmluvy prenajaté V. Š. a doplnil, že menovaný si od neho viackrát prenajal vozidlá, avšak až neskôr vznikol tento problém.

Výpovede ostatných svedkov v podstate neviesli žiadne ďalšie svetlo do prejednávaneho prípadu, pretože z výpovede svedka L. H. súd zistil, že G. pozná len zbežne, spoznali sa v herni, nevedel sa vyjadriť či bol G. zapletený do prevádzčačstva. V rámci odstraňovania rozporov sa svedok pridržiava výpovede z prípravného konania, teda že si myslí, že je za tým M., ale na ostatné veci zabudol, s tým, že uvedené sa dozvedel až po skutku od polície.

Rovnako tak výpoveď svedkyne B. I., bývalej priateľky W. O., ktorá sa k prevádzčačstvu nevedela vyjadriť, vypovedala jedine k požičaniu vozidla z autopožičovne v Žiline, kde si požičala auto ktoré používala, pričom zmluvu o predĺžení prenájmu bol podpisovať W. O., keďže ona bola vtedy v práci, k aktivitám bývalého priateľa s G. sa vyjadriť nevedela.

Z prečítaných výpovedí svedkov I. L., M. Q., B. B., F. N. F. E. Z. súd zistil, že tieto sú príslušníčky Ukrajinskej republiky, ktoré sa cez územie Slovenskej republiky chceli dostať do Rakúska, kde si chceli zarobiť. Čo sa týka samotného prevozu cez hranicu, za týmto účelom si v Bratislave na nejakej zastávke dobrovoľne nastúpili do auta, bolo to dohodnuté, resp. mal im to ponúknuť neznámy muž, neskôr sa presunuli, resp. skryli do kufra, pričom na hranici boli chytené políciou. K ďalším okolnostiam sa vyjadriť nevedeli, nepoznali vodiča a nemali vedomosť ani o ďalších participujúcich osobách.

Na základe znaleckého posudku W.. V. Z. mal súd za preukázané, že u obžalovaného W. G. nebola v čase spáchania skutku zistená prítomnosť žiadnej duševnej choroby alebo poruchy s forenzným významom a jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti boli v plnej miere zachované. Zároveň znalkyňa v záveroch skonštatovala, že odmietanie vyšetrovacích úkonov, zapieranie skutku a obviňovanie druhých môžu byť z jeho strany len účelovým riešením, keďže nie sú splnené diagnostické kritériá nevyhnutné na diagnostikovanie duševného ochorenia s forenzným významom.

Z listinných dôkazov súd poukazuje na zápisnice o obhliadke vozidiel Renault Thalia a Škoda Octavia, zmluvy o prenájme týchto vozidiel (Š.N.-E., Š.-Q.), ale aj prevody prostredníctvom Western Union (príjemca N., odosielateľ F. M. Moldavsko; príjemca G., odosielateľ S. H., R. H., Moldavsko), ako aj záznamy, resp. prepisy telekomunikačnej prevádzky zo dňa 01.11.2007 (Š.-M.).

Na základe takto vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní súd hodnotiac produkované dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo, ako aj v ich súhrne a vzájomnej súvislosti, v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. dospel bez akýchkoľvek rozumných pochybností k záveru, že skutok sa stal tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, napĺňa všetky zákonné znaky zločinu prevádzactva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. a dopustil sa ho obžalovaný W. G..

Proces dokazovania podľa názoru súdu bez akýchkoľvek rozumných pochybností vylučuje iný záver o vine obžalovaného ako ten uvedený v skutkovej vete tohto rozsudku, ktorý bol v konaní ustálený na základe vyprodukovaných dôkazov. V rámci kontradiktórneho procesu boli vykonané všetky dostupné dôkazy nevyhnutné pre náležité zistenie skutkového stavu a možno ustáliť, že obžalovaný W. G. ako všeobecne trestne zodpovedný subjekt, tým, že pre najmenej 3 osoby ukrajinskej národnosti, teda osoby ktoré nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky ani osobami s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, organizoval nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky, resp. im také konanie umožnil a pomáhal v ňom, pričom tohto sa dopustil ako člen organizovanej skupiny, v rámci ktorej patril k najvyšším štruktúram, keďže (spoločne s inými) zabezpečoval migrantov prostredníctvom svojich kontaktov v zahraničí, koordinoval túto činnosť a zabezpečoval technické aj finančné prostriedky na prevádzanie, pričom úroveň koordinácie a plánovitosti spočívala napr. v zabezpečení vodičov, doprovodu, platieb, zapožičania vozidiel, na ktoré používali aj ďalšie osoby. Súd poukazuje na to, že činnosť bola páchaná aj značne konšpiratívne s minimalizovaním osobných stretnutí a telefonických dohovorov, za využitia metaforickej komunikácie, resp. znamení a signálov cez SMS. Uvedené vyplýva z dôkazov pred súdom vykonaných, a to predovšetkým zo svedeckých výpovedí V. M. a V. Š., ktorí podrobne popísali spôsob prevážania cudzincov skrytých v kufri cez hranicu Slovenskej republiky s Rakúskom, s tým, že vypovedali aj k participácii obžalovaného G. na danej trestnej činnosti, ktorý v podstate zabezpečoval túto robotu, resp. koordinoval prevozy migrantov, inštruoval ich o možnostiach bezpečného prejazdu cez hranicu formou „signálnych“ SMS. Rovnako z výpovede svedka L. N. mal súd za preukázané, že práve obžalovaný W. G. ho pod zámenkou zárobku zlákal na prevoz migrantov, pričom on na jeho žiadosť zabezpečil aj vodičov V. Š. a B. Z., čo plne korešponduje aj s ich výpoveďami. Z výpovede svedka W. N. vyplynulo, že k prevádzactvu sa dostal cez W. O. a V. W., s tým, že šéfom, ktorý dával pokyny, bol aj obžalovaný W. G.; z výpovede svedka V. Š. súd zistil, že tento sa cez N. dostal k práci vodiča migrantov, ktorých prevážal v kufri auta Renault Thalia z požičovne. Skutočnosť o prenájme tohto vozidla menovanému vyplýva aj z výpovede svedka L. E. a oboznámenej nájomnej zmluvy; obdobne požičanie vozidla z požičovne svedka R.. Y. Q. ďalšiemu vodičovi migrantov - svedkovi V. Š.. Súd podporne poukazuje aj na výpoveď svedka W. O. z ktorej vyplynulo, že N., M. a G. mali spojitosť, resp. boli zapojení do prevádzania migrantov cez hranicu do Rakúska. V tejto súvislosti súd uvádza, že svedkovia pred súdom vypovedajú pod prísahou, pričom sú upozornení na význam svedeckej výpovede a následky krivej prísahy. Pri posudzovaní skutkového stavu sa preto kladie dôraz na dôkaz výsluchom svedka, ktorý možno považovať za jeden z najdôležitejších dôkazných prostriedkov. Súd zároveň konštatuje, že svedkovia usvedčujúci obžalovaného W. G. zo žalovaného skutku vypovedali v podstate konzistentne a zhodne, keďže uvádzali, že obžalovaný G. sa na prevádzactve podieľal a v rámci skupiny mal vysoké postavenie a kontakty, viacerí ho dokonca označili za šéfa (M., Š., N., Z.). Súd má za to, že drobné rozpory vo výpovediach svedkov (napr. ohľadne vyplatenia odmeny, počtu cudzincov, resp. konkrétnych časov prevozu), sú s poukazom na odstup času zanedbateľné a nepodstatného charakteru, pričom k ustáleniu záveru o vine obžalovaného pristúpili aj ďalšie listinné dôkazy. Súd príkladmo poukazuje na zápisnice, resp. nájomné zmluvy na vozidlá (Renault Thalia B. XXXAZ, Škoda Octavia E.), zápisnicu o vykonaní domovej prehliadky u V. M., ale aj výpisy - prevody prostredníctvom Western Union (príjemcovia L. N., W. G., odosielatelia z Moldavska), ale aj záznamy, resp. prepisy z telekomunikačnej prevádzky (komunikácia Š. - M. dňa 31.10.2007).

Súd preto uzatvára, že v rámci hodnotenia všetkých vykonaných dôkazov, ktoré súd hodnotil jednotlivo aj v súhrne s ostatnými vykonanými dôkazmi, bolo bez rozumných pochybností preukázané, že skutok sa stal tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, napĺňa všetky zákonné znaky zločinu prevádzactva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. a dopustil sa ho obžalovaný W. G.. Súd má za to, že vykonané dôkazy na seba nadväzujú, a spolu s nepriamymi dôkazmi vo svojom súhrne predstavujú rozumnú istotu o vine obžalovaného, čím bola vyvrátená jeho výpoveď z prípravného konania spochybňujúca akúkoľvek spojitosť so stíhaným skutkom, a preto možno konštatovať, že voči obžalovanému sú splnené všetky podmienky na vyodenie trestnej zodpovednosti.

Na tomto mieste súd tiež konštatuje, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že obžalovaný W. G. pre osoby, ktorá nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky ani osobami s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, organizoval nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky, resp. také konanie umožnil a pomáhal v ňom, pričom tento čin spáchal závažnejším spôsobom konania - ako člen organizovanej skupiny a na viacerých osobách. K uvedenému právnomu posúdeniu skutku dospel súd na základe vykonaného dokazovania, v ktorom nebola preukázaná konkrétna výška získanej finančnej odmeny obžalovaného, v dôsledku čoho bola v tomto smere upravená aj skutková veta rozsudku oproti podanej obžalobe, ako aj právna kvalifikácia skutku (bolo vypustené získanie väčšieho prospechu), avšak bolo preukázané, že čin bol spáchaný na viacerých osobách, ktorými sa podľa § 127 ods. 12 Tr. zák. rozumejú najmenej tri osoby. V tejto súvislosti súd uvádza, že s poukazom na rozhodnutie č. 18 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 2/2019, bolo potrebné predmetnú trestnú vec, keďže bola spáchaná na viacerých osobách, posudzovať aj podľa § 138 písm. j) Tr. zák., teda podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i), písm. j) Tr. zák. Zároveň súd konštatuje, že uvedeným právnym posúdením nedošlo k použitiu prísnejšieho ustanovenia zákona, ako podľa ktorého posudzovala skutok obžaloba, keďže skutok kladený obvinenému za vinu bol už v podanej obžalobe právne kvalifikovaný v tejto prísnejšej skutkovej podstate trestného činu prevádzačstva, a to s poukazom na závažnejší spôsob jeho spáchania, t.j. organizovanou skupinou.

K výroku o treste

Pri úvahe o druhu a výmere trestu, pri rešpektovaní zásad ukladania trestov tak, ako to predpokladá ustanovenie § 34 Tr. zák., prihliadol súd na spôsob spáchania činu úmyselným konaním obžalovaného, jeho následok v podobe porušenia objektu chráneného Trestným zákonom (ochrana, resp. záujem štátu na kontrole osôb, ktoré prekračujú štátnu hranicu), zavinenie vo forme priameho úmyslu, pohnútku, prirážajúce okolnosti, absenciu poľahčujúcich okolností, pričom prihliadol i na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť jeho nápravy s tým, že súd zobral do úvahy aj časový odstup od skutkov, ktoré sú predmetom konania, ako aj dĺžku samotného trestného konania, čo vyústilo do použitia ustanovení o mimoriadnom znížení trestu pre obžalovaného.

Čo sa týka druhu trestu, v tejto súvislosti súd zohľadňujúc jeho záznamy v registri trestov konštatuje, že obžalovaný bol doposiaľ 15x súdne trestaný, a to pre rôznorodú trestnú činnosť, pričom v tomto smere súd poukazuje aj odsúdenia maďarskými súdmi pre trestné činy v oblasti migrácie, resp. prevádzačstvo. Z oboznámeného spisu Okresného súdu Martin, sp.zn. 13T 138/2010, predovšetkým z trestného rozkazu zo dňa 08.10.2010, právoplatný dňa 26.10.2010, vyplynulo, že skutku, ktorý je predmetom tohto konania sa obžalovaný dopustil skôr, ako bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin (v tomto prípade doručený trestný rozkaz), pričom tieto skutky nie sú prerušené vyhlásením žiadneho odsudzujúceho rozhodnutia, preto bol obžalovanému uložený súhrnný trest podľa zásad úhrnného trestu, a teda bol vo výroku o treste bol zrušený vyššie uvedený trestný rozkaz Okresného súdu Martin, sp. zn. 13T 138/2010, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Keďže zrušovaným rozhodnutím bol menovanému uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, súd v jeho prípade nemohol ukladať trest odňatia slobody s podmieneným odkladom, keďže v zmysle § 42 ods. 1 Tr. por. súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom.

Trestná sadzba, ktorú Trestný zákon ustanovuje za skutok, pre ktorý bol obžalovaný uznaný za vinného je v rozmedzí 7 - 10 rokov, pričom práve trestná sadzba stanovená v osobitnej časti Trestného zákona predstavuje pre súd rozmedzie, v ktorom je možné sa pohybovať pri rozhodovaní o výmere trestu, a tým je daný určitý priestor pre súd, v ktorom je možné vymerať trest pre konkrétneho páchatela tak, aby bola zohľadnená jeho individualizácia podľa konkrétnych okolností prípadu. Súd prihliadol na pomer prirážajúcich a poľahčujúcim okolností, pričom v prípade obžalovaného ustálil jednu prirážajúcu okolnosť, a to že bol za trestný čin odsúdený (pred spáchaním skutku má v odpise RT evidované viaceré odsúdenia), pričom prirážajúcu okolnosť, že spáchal viac trestných činov (keďže mu ukladal súhrnný trest) súd na strane obžalovaného nepriznal, pretože mu ukladal súhrnný trest s použitím § 41 ods. 2 Tr. por., napriek tomu pri prevahe prirážajúcich okolností (1 : 0) súd postupom výpočtu podľa § 38 ods. 8 Tr. zák. zvyšoval dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Za daných okolností, aj napriek absencii priznania a oľutovania činu zo strany obžalovaného, má súd za to, že použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom by bolo pre neho neprimerane prísne a účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. môže byť naplnený aj trestom kratšieho trvania. Súd v žiadnom prípade nezľahčuje

konanie obžalovaného, avšak bolo nutné vziať do úvahy celkovú dĺžku trestného konania, resp. časový odstup od spáchania týchto skutkov, pričom súd by za nespravodlivé považoval opomenúť aj druh a výmeru trestov, ktoré boli uložené ostatným spoluobžalovaným (odsúdení v samostatných konaniach). S poukazom na osobu a pomery obžalovaného, zhodnotiac všetky súvislosti prípadu, súd dospel k záveru o vhodnosti použitia mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia, preto v súlade s § 39 ods. 1 Tr. zák. obžalovanému uložil trest pod dolnú hranicu trestu ustanoveného Trestným zákonom, ktorý podľa názoru súdu splní nielen svoju výchovnú, ale aj represívnu funkciu a zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Na výkon uloženého trestu súd obžalovaného zaradil do ústavu s minimálnym stupňom stráženia za použitia § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák., napriek tomu, že tento bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním stíhaného skutku vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin. Súd má za to, že so zreteľom na závažnosť trestného činu a mieru narušenia páchatel'a bude jeho náprava lepšie zaručená v ústave na výkon trestu tohto stupňa stráženia.

Napokon súd dodáva, že je potrebné si uvedomiť, že pre trest je charakteristické, že je s ním spojené negatívne hodnotenie činu a osoby páchatel'a, pričom je mimoriadne dôležité stanovenie druhu trestu a jeho výmery, kedy vychádzajúc zo zásady humanity treba dodržať princíp úmernosti represie, aby táto neprekročila mieru nevyhnutnú pre splnenie účelu trestu. Konajúci súd je presvedčený, že takto vymeraný a uložený trest je náležite individualizovaný a splní účel sledovaný Trestným zákonom.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom okresného súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho oznámenia na Okresný súd Bratislava I. Odvolanie nemôže podať obžalovaný voči výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie, že je vinný. V prospech obžalovaného môžu rozsudok odvolaním napadnúť okrem obžalovaného a prokurátora i príbuzní obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Poškodený môže odvolaním napadnúť rozsudok pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

Právne účinne ho nemôžu podať osoby, ktoré sa tohto práva výslovne vzdali.